

Vraag:

Enkele dagen geleden nam ik opnieuw uw studies door omtrent de spijswetten. Meer bepaald zocht ik een hint i.v.m. het eten van offervlees. De stad waar ik woon omvat reeds tientallen moskees en het gemeentebestuur maakt het de Islamgelovigen zo gemakkelijk mogelijk. Er werd o.a. beslist om in de gemeentescholen halalvlees te serveren. Ook komt er meer en meer 'halalvlees' op de markt en vele restaurants, zeker die van allochtone herkomst, verwerken halalvlees. Ik respecteer hun geloofsovertuiging maar besef dat dit ritueel geslachte en dus aan Allah opgedragen vlees, ons sluipend wordt opgedrongen. Persoonlijk heb ik, o.a. Hand. 15 indachtig, besloten dit "halalvlees" te vermijden. Dus geen restaurantjes of supermarkten waar het verkocht wordt. Dus niet snel meer een broodje shoarma in Antwerpen, Brussel enz... Velen vinden dit een overtrokken houding (met de reactie ik koop gewoon een broodje en stel geen vragen - alhoewel er een bordje "halalvlees" uithangt...) of ze zijn gewoon onwetend. Ik hoorde onlangs nog dat het enkel een "gezonde" manier van slachten betreft...! Ik wil u echt niet met extra werk opzadelen maar misschien is het wel nuttig om uw studie omtrent offervlees te actualiseren naar deze onderschatte en nog veelal onbekende problematiek toe. Mag ik alleszins van u een korte reactie ontvangen hoe u deze dingen ziet?

Antwoord:

Ik begrijp dat u nogal wat moeite hebt met het feit dat in toenemende mate in Antwerpen (maar ook hier in Nederland) Halal-vlees verkocht wordt en u heeft besloten om dit vlees te vermijden. Wel, ik hoop dat ik u op dit punt enigszins gerust kan stellen, want ikzelf en zelfs veruit de meeste Joden van orthodox naar liberaal toe hebben er geen enkel probleem mee om vlees te kopen bij de islamitische slager, omdat elke Jood vanzelfsprekend voor het bereiden en eten van vlees een B'racha (zegenspreuk) daarover zegt en na het eten daarvan de Bir'kat haMazon (het dankgebed) laajent. Integendeel! In deze huidige maatschappij, waar varkensvlees, dierlijke vetten, verboden E-stoffen en emulgatoren praktisch in alle soorten voedsel verwerkt zijn en wij derhalve in de supermarkt op elk product de kleine lettertjes moeten lezen om te kijken wat erin zit, mogen wij de halal-slager juist zien als een zegen, want alles wat voor ons verboden is, is ook voor de moslims verboden, met uitzondering van garnalen. Die mogen zij wel eten, maar voor de rest komt halal en kosjer aardig overeen met elkaar. Ik haal mijn vlees daarom al vele jaren bij de Turkse en niet meer bij de Hollandse slager en ik kan u verzekeren dat dit niet in strijd is met G'ds Woord.

Graag wil ik in de kwestie of het voor Messiasbelijdende gelovigen wel of niet toegestaan is om Halal-vlees te kopen wijzen op 1 Korinthiërs 10:25, waarin Sha'ul schrijft: "Al wat in de vleeshal te koop is, moogt gij eten, zonder navraag te doen uit gewetensbezwaar". Dat lijkt op het eerste gezicht een keihard bewijs voor de stelling dat de "oudtestamentische" spijswetten nu echt definitief afgeschaft zouden zijn, maar bij nader inzien is deze tekst juist een keihard bewijs voor een heel andere stelling: namelijk dat je een bijbeltekst nooit uit de context mag halen en dus nooit geïsoleerd mag lezen, want dat brengt namelijk velen op een dwaalspoor! Het feit, dat Sha'ul schrijft: "Al wat in de vleeshal te koop is, moogt gij eten" betekent namelijk niet, dat daar de soorten vlees mee bedoeld zijn die voor ons verboden zijn en dat wij nu de toestemming hebben gekregen om voortaan varkensvlees of garnalen te mogen eten, want als "zonder navraag te doen uit gewetensbezwaar" zou betekenen: zonder te vragen of het vlees afkomstig is van een varken, paard of konijn, dan houden wij de gelovige huisvrouwen uit die tijd wel voor erg dom. Niemand koopt toch vlees zonder te zeggen, van welk dier het moet zijn, want men weet toch van tevoren al welk vlees men wil kopen en laat zich toch niet zomaar een biggetje voor rundvlees aansmeren? Bovendien is dit in het geval van Halal-vlees voor ons nog een stuk makkelijker, want alle soorten vlees die voor Joden verboden zijn, zijn voor de moslims ook verboden. Dus wat dat betreft is het vlees kopen bij de Turkse slager voor ons juist een stuk makkelijker en veiliger dan vlees kopen bij de gewone slager, waar rundvlees en varkensvlees gewoon naast elkaar liggen en ook op velerlei wijze met elkaar in aanraking komen. Neen, in dit vers gaat het om een heel andere zaak. Het gaat niet om wel of geen kosjer voedsel, maar om het eten van offervlees,

wat blijkt uit de daaraan voorafgaande hoofdstukken. Het gaat om het feit, dat je er geen probleem van moest maken als het in principe reine dier eerder in een heidense tempel aan de afgoden geofferd was, want zelfs als het inderdaad aan de afgoden gewijd was, dan nog werd je er echt niet occult belast door en mocht je het gewoon eten tenzij het door worging was verontreinigd of indien het bloed erin was gebleven. Als dat niet het geval was, dan was het gewoon toegestaan het vlees te eten. En als de Bijbel ons de toestemming geeft om offervlees te eten (mits wij het onder dankzegging eten), dat geldt dit zeer zeker ook voor het vlees van de islamitische slager. In de verzen 23 tot 33 van hoofdstuk 10 toont Sha'ul aan onder welke omstandigheden de gelovigen te Korinthe in tegenstelling tot de voorgaande verzen zonder bezwaar mochten eten wat aan de afgoden geofferd was. Zij mochten het weliswaar niet eten uit eerbied voor de afgoden, niet in heidense tempels gaan en daar de offerfeesten mee vieren; ook niet buiten de tempels, wanneer zij wisten dat het offerfeesten waren, maar er waren gevallen waarin ze zonder te zondigen het geofferde vlees rustig konden eten, namelijk als men het gewoon op de markt kocht of bij vrienden en kennissen thuis uitgenodigd was. Het aandeel van de priesters aan de heidense offerrituelen werd gewoonlijk in de markthallen die zich rondom de tempels bevonden, te koop aangeboden, nadat het op het altaar als offer dienst gedaan had. Nu zei Sha'ul dat men niet zo angstvallig behoefde te zijn van de verkoper op de markt te vragen of het vlees, dat hij te koop aanbood, ook aan een afgod geofferd is, want het werd daar als gewoon voedsel verkocht, en mocht als zodanig gekocht en genuttigd worden. Ofschoon het zonde was om voedsel op afgodische wijze te gebruiken, was het geen zonde om het op heilige wijze tot het gewone doel aan te wenden, ook al werd er door anderen dat misbruik van gemaakt. Wat in vers 25 overigens met "vleeshal" vertaald wordt, is in het Grieks Makellon hetgeen eigenlijk beter met "markthal" vertaald zou kunnen worden, want het was een overdekt gedeelte van het marktplein, waarin zich allerlei winkeltjes bevonden waar niet alleen vlees, maar ook groente verkocht werd, want het dak bood enige koelte om de levensmiddelen langer vers te houden. De Romeinen noemden een dergelijk winkelcentrum in het Latijn Macellum. Men mocht dus van Sha'ul in de Makellon alles kopen, ook al was het vlees eerst in de tempel aan de afgoden gewijd. Het navraag doen zou op een verkeerde Instelling wijzen, want dan zou men namelijk opnieuw, evenals de heidenen dit deden, verbanden leggen tussen de natuurlijke wereld en de geestelijke. De demonen kunnen namelijk alleen door spijzen en dranken werken indien men ze door het geloof ermee verbindt. Het vlees dat aan de afgoden gewijd werd, bleef echter het eigendom van Adonai, die het geschapen heeft. In principe namen de afgodendienaars wederrechtelijk het vlees om het aan de demonen te wijden. De gelovigen mochten het derhalve volgens recht onder bidden en dankzegging terugnemen en gebruiken, want het had voor hen geen relatie meer met het offer, maar was rein en zuiver voor de consumptie. Sha'ul had er ook geen enkele moeite mee om een gewone maaltijd bij te wonen, waartoe een ongelovige genodigd heeft, want dat is een kwestie van beleefdheid, die men ook aan ongelovigen verschuldigd is. Ik heb er derhalve ook geen probleem mee om bij moslims te eten, als ik daar uitgenodigd wordt en zoals gezegd hoef ik ook niet bang te zijn dat daar varkensvlees op tafel komt. Garnalen wel, maar als ik dan zeg dat ik die van mijn geloof niet mag eten, dan respecteren zij dat. Ik zeg dit uit ervaring omdat mijn schoonfamilie islamitisch is. Ook zij eten gewoon wij ons als wij kosjer voedsel op tafel hebben. Gelovig zijn betekent namelijk niet, dat we ons aan de gewone plichten van de samenleving moeten onttrekken, of ons onbeleefd gedragen jegens ongelovigen; ook al verschillen wij van mening in godsdienstige gevoelens en gebruiken. Men hoeft dus een uitnodiging van een ongelovige niet altijd af te slaan, zolang we daar maar geen ongeoorloofde vleessoorten eten. De gelovige mag rustig bij ongelovige familieleden, burens of kennissen eten, verjaarspartijen bijwonen, aanwezig zijn bij bruiloften of bij begrafenissen en ook aan de daaraan verbonden maaltijden deelnemen, zolang hij maar vlees eet dat door de Eeuwige in Zijn woord als voedsel heeft toegestaan. Samengevat is de boodschap van Sha'ul in de hoofdstukken 8 en 10 heel duidelijk: het deelnemen aan een rituele maaltijd in de heidense tempel was zonder meer pure afgoderij en daarom niet toegestaan, maar wat men met het vlees uit de vleeshal (of in ons geval van de islamitische slager) deed, was een ander punt, want dat lag heel anders, ook al was het vlees afkomstig uit de tempels. Het

probleem was namelijk niet het vlees op zich, want daar mankeerde eigenlijk niets aan zolang er maar geen bloed in zat en afkomstig van een rein dier. Het probleem was het wel of niet meedoen aan heidense rituelen. Ik hoop dat ik uw vragen hiermee voldoende heb kunnen beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Werner Stauder